

Aktsiaseltsile Eesti Varude Keskus omaniku ootused

Sissejuhatus

Käesolevasse dokumenti on koondatud aktsiaseltsi Eesti Varude Keskus (EVK) ainuaktsionäri põhilised ootused äriühingu tegevusele.

EVK on riigile oluline strateegiline äriühing, mis vastutab hädaolukorra lahendamiseks või selle ohu tõrjumiseks ning riigi varustuskindluse, riigi julgeoleku ja elanikkonna toimetuleku tagamiseks vajalike tegevusvarude (edaspidi riigi tegevusvaru) ja taristu olemasolu ning kasutusele võtmise eest.

Omanik seab EVK-le seitse peamist eesmärki:

- täita riigi poolt kehtestatud strateegilisi eesmärke vastavalt äriühingu suhtes kohaldatavatele seadustele, regulatsioonidele ja arengukavadele;
- olla varustuskindluse kompetentsikeskuseks, panustada ühiskonna kriisivalmidusse ja kriiside lahendamisesse;
- tagada äriühingule pandud riigikaitseülesande täitmine ja investeerida äriühingu teenuste toimepidevusse;
- investeerida äriühingu küberturvalisusesse ja teenuste digitaliseerimisse;
- majandada efektiivselt, konservatiivselt ja kasumlikult seadustes sätestatud piirangute raames;
- olla Eesti äriühingutele heaks eeskujuks heade juhtimistavade, sotsiaalse vastutuse ning kõrge ärikultuuri poolest järgides vastutustundliku ühingujuhtimise põhimõtteid ja integreerides need äriühingu igapäevategevusse, juhtimisse ja strateegiasse;
- hinnata äriühingu (võimalikke ebaeetilisi) ärisuhteid Venemaa ja Valgevenega ning loobuda sellistest ärisuhetest.

Riigi poolt seatavate eesmärkide täitmise eest vastutab äriühingu nõukogu ja juhatus. Erinevate eesmärkide tasakaalustamise ja omaniku huvide harmoonilise ning pikaajalise kaitsmise eest vastutab äriühingu nõukogu.

AS Eesti Varude Keskus klassifikatsioon riigivaraseaduse alusel: valdavalt avalike eesmärkidega äriühing.

Omanik seab EVK ülesandeks:

- tagada riigi tegevusvaruna järgmiste varude moodustamine, haldamine ja kasutusele võtmise korraldamine:
 - vedelkütusevaru vedelkütusevaru seaduse alusel;
 - kütusevaru hädaolukorra seaduse alusel;
 - maagaasivaru maagaasiseaduse ja Vabariigi Valitsuse otsuse alusel;
 - toiduvaru hädaolukorra seaduse alusel;
 - humanitaarravimite varu hädaolukorra seaduse alusel;
 - meditsiiniseadmete varu hädaolukorra seaduse alusel;
 - veterinaarravimite varu hädaolukorra seaduse alusel;
 - isikukaitsevahendite varu Vabariigi Valitsuse otsuse alusel;
 - kriisipoodide elektrigeneraatorite varu Vabariigi Valitsuse otsuse alusel;
- tagada riigi tegevusvaru valdkondades:
 - kriisitanklate valmisolek ja teenuslepingute haldus;
 - kriisipoodide valmisolek ja teenuslepingute haldus;

- Pakrineeme sadamas veeldatud maagaasi ujuvterminali sildumisvõimekus, sh sadamarajatiste haldus ja hädaolukorras sadama kasutamine koostöös Elering AS-ga;
- lennukikütuse varu hoiustamiseks vajaliku taristu rajamine ja haldus koostöös AS-ga Tallinna Lennujaam.

Finantseesmärgid

Kasumlikkus

Kasumlikkuse osas tuleb arvestada hädaolukorra seaduses, vedelkütusevaru seaduses ja maagaasiseaduses sätestatud tegevusvaru moodustamise, haldamise ja rahastamise korraldust. Arvestades, et EVK saab koguda varumakset vaid mahu, mis katab kütusevarude ja strateegilise gaasivaru (sh maagaasi terminali haalamiskai ja taristu) haldamiskulud ning ülelaekunud varumakset ei saa arvestada jaotamata kasumi hulka, ei pea omanik äriühingule optimaalseks oodatavat omakapitali hinda seada.

EVK teeb muid investeeringuid riigi varustuskindluse tagamise eesmärgil lähtudes ainuaktsionäri sellekohastest otsustest. Selliste investeeringute puhul eeldab omanik äriühingult investeeringute kaudu võimaluste loomist omatulu teenimiseks.

Konservatiivsus

Majandustegevust, sh rahaliste vahendite investeerimisel, tuleb teostada keskmisest madalamate riskidega ja konservatiivse kapitalistruktuuriga. Kõik plaanitavad investeeringud peavad olema põhjalikult läbi analüüsitud, kaasnevad riskid tuvastatud ning arvesse võetud. EVK peab tagama riigi tegevusvaru väärtuse säilimise, turvalise hoiustamise ning eesmärgipärasuse igal ajahetkel. Riigi tegevusvaru hoiustamise partnerite valikul tuleb arvestada ka teenuste toimepidevuse, ristsõltuvuste ja ka riigi julgeoleku ohust tulenevate riskidega.

Riigi tegevusvaru ostul ja müügil tuleb võimalusel kasutada tehingupoolega seotud riskide maandamiseks asjakohaseid akreditiive ja finantsgarantiisid. Kütusevarude roteerimisel tuleb varu müüa turuhinnaga ning tingimusel, et varu müügil ja taas-soetamisel on energiatoote hinnarisk asjakohaste finantsinstrumentidega maandatud. Riigi tegevusvaru roteerimisel tuleb tagada tehingute turupõhisus ja efektiivsus ning arvestada tuleb, et tegevusvarude maht ei langeks roteerimise tagajärjel alla kokkulepitud taset.

Efektiivsus

Majandustegevust tuleb teostada efektiivselt, ressursisäästlikult ning inimeste tervisele ja ümbritsevale keskkonnale ohutul viisil. EVK peab defineerima enda tegevusvaldkonnale kohased efektiivsusmõõdikud ning püüdlema nende järkjärgulise parandamise poole.

Omanikutulu

Riigi kui omaniku ootuseks on, et kõik vabal turul opereerivad riigi äriühingud maksavad stabiilset ning ajas kasvavat omanikutulu (dividende). Omanikutulu ei jaota need riigi osalusega äriühingud, keda riik ise läbi eelarve toetab (doteerib) ja/või teenust ostab. Kuna EVK tegutseb vastavalt hädaolukorra seadusele, vedelkütusevaru seadusele ja maagaasiseadusele, mille kohaselt kaetakse äriühingu poolt soetatav tegevusvaru riigieelarve vahenditest või varu müügist saadud vahendite arvelt, ei oodata äriühingult omanikutulu.

EVK-lt eeldatakse olenevalt turu olukorrast omanikutulu teenimist läbi tehtud investeeringute, tegevusvaru efektiivse roteerimise ja ülevaru kasumliku müügi või delegeerimise korral.

Teenitud omanikutulu tuleb esmajärjekorras suunata taristu ülalpidamise ja riigi tegevusvaru moodustamise ning haldamise kulude katteks.

* Käesolevas dokumendis sisalduvaid omaniku ootusi vaatab EVK aktsiate valitseja üle ning ajakohastab neid kord aastas. Täpsed iga-aastased tegevused lepitakse kokku EVK-MKM vahelises halduslepingus.